

چکیده

مقدمه

با در نظر گرفتن اهمیت تصاویر چاپی و الکترونیکی به عنوان اطلاعات در حوزه‌هایی چون پزشکی، لازم است که علاوه بر داوری‌های ربط تصاویر، مفهوم بازیابی تصاویر پزشکی نیز مورد آزمون قرار گیرد. پژوهش حاضر، به بررسی معیارهای ربط مورد استفاده در انتخاب تصاویر پزشکی توسط دانشجویان کارشناسی ارشد رادیوبیولوژی و فیزیوتراپی پرداخته است. این مطالعه همچنین اهمیت نمایش اطلاعات متنی همراه تصاویر را در فرآیند داوری ربط در نظر گرفته است. این پژوهش بر اساس مطالعات پیشین چوی، صدقی و دیگر محققان که به مطالعه معیارهای ربط مدارک متنی و غیر متنی پرداخته‌اند، انجام شده است و به مطالعه اهمیت معیارهای مورد استفاده در انتخاب مدارک تصویری علاوه بر معیارهای جدید معرفی شده در پژوهش، پرداخته است.

روش پژوهش

این مطالعه از یک رویکرد کیفی و نیز روش‌های آماری کمی به منظور تحلیل اهمیت نسبی پانزده معیار ربط به دست آمده از مطالعات پیشین استفاده کرده است، تا به بررسی این موضوع بپردازد که هر معیار تا چه حد داوری‌های ربط کاربران را تحت تأثیر خود قرار می‌دهد. داده‌ها با استفاده از مصاحبه‌های نیمه ساختار یافته و نیز پرسشنامه، و مطالعه بر روی ۳۶ دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه علوم پزشکی شیراز در سال ۱۳۹۱ جمع آوری شد.

یافته‌ها

نتایج این مطالعه نشان داد که افراد حرفه‌های مراقبت بهداشتی چون رادیولوژیست‌ها و فیزیوتراپیست‌ها، هنگام انتخاب تصاویر به ویژگی‌ها و اطلاعات متنی و تصویری تصاویر پزشکی توجه نشان می‌دهند. آن‌ها همچنین از معیار ارتباط موضوعی به عنوان مهمترین و پرکاربردترین معیار در طول مراحل جستجوی اطلاعات استفاده کردند. آن‌ها با توجه به نیازهای اطلاعاتی تصویری خویش به جستجوی تصاویر مرتبط پرداختند. مفید بودن تصاویر با توجه به اهداف آموزشی و پژوهشی، به عنوان عمده‌ترین موضوع مورد توجه ایشان، در نظر گرفته شد.

بحث و نتیجه گیری

این مطالعه اولین پژوهش از نوع خود در ایران است که به بررسی اهمیت معیارهای ربط تصاویر پزشکی می‌پردازد. نتایج این مطالعه در طراحی پایگاه‌های اطلاعاتی تصویری و کمک به کاربران نهایی به منظور انجام و هدایت جستجوی تصاویر مفید خواهد بود. این پژوهش می‌تواند جهت مطالعات ربط آینده در باب طراحی و ارزیابی سیستم‌های اطلاعاتی مفید باشد. دیگر نتایج این مطالعه نیز به منظور درک بهتر داوری ربط و رفتار جستجویی تصاویر افراد حرفه‌های مراقبت بهداشتی، بر نیاز به بررسی دیگر گروه‌های تخصصی علوم بهداشتی تأکید می‌نماید.

کلید واژه‌ها: داوری ربط؛ معیار ربط؛ بازیابی تصویر؛ تصویر برداری پزشکی؛ رفتار تصویربازی